

Till

Länsstyrelsen i Blekinge län

Bebyggelseantikvarie Anette Johansson

371 86 Karlskrona

Begäran om byggnadsminnesförklaring av byggnader samt straffgård inom fastigheten

Karlskrona 4:20, Björkholmen.

Föreningen Gamla Carlsronas stadsmiljökommitté har vid besök inom fastigheten Karlskrona 4:20, i folkmun kallat "Gamla fängelset", funnit att kvarvarande byggnader fortfarande är i gott och bevarandevärt skick. Men vi befarar att eftersom husen saknar hyresgäster och verksamhet, och fastighetsägaren saknar intresse för byggnaderna, så tilltar risken för att förfallet går fort och därför krävs nu ett kraftfullt agerande av den bebyggelseantikvariska myndigheten.

Föreningen anser att hela fastigheten, omfattande gårdsplan, trädgård och byggnader med omgivande murar, utgör en antikvarisk kuriositet och en viktig del av världsarvet "Örlogsstaden Karlskrona", och borde därför kulturminnesskyddas- K-märkas. Vi stöder därmed fullt ut bostadsrättsföreningens, genom Karl Andersson och Håkan Persson, tidigare inlämnade ansökan om byggnadsminnesförklaring.

Historik

Straffarbetsfängelset på Björkholmen i Karlskrona invigdes 1866, och här skulle några av landets grövsta förbrytare sättas i arbete. Fängelset hade till en början plats för ett 100-tal interner, som fick straffarbete åt Flottan samt med stenbrytning. Ytterligare en byggnad med s.k. nattceller avsedda för småförbrytare och lösdrivare, tillkom 1881. Fängelset var placerat innanför örlogsvarvsmuren, färdigbyggd 1838, som då också kompletterades med en inre mur med vaktorn, som åtskilde anstaltsbyggnaden från husen där fångvaktare och fängelsedirektören hade sina bostäder. Fängelset var i drift fram till 1920-talet, och byggdes därefter om till ett 100-tal hyreslägenheter. Efter ett antal år av förfall så utrymdes de sista hyresgästerna och byggnaderna revs 1969. Efter att fängelset tagits ur drift så blev också personalbostäderna tillgängliga på den öppna bostadsmarknaden, och här har sedan det funnits hyresgäster tills för ett par år sedan. De kvarvarande vackra byggnaderna är dels fångvaktarnas hus, där det fanns sex lägenheter, och fängelsedirektörens hus, med omgivande trädgård samt en välbevarad uthuslänga. Tyvärr blev helt nyligen de gamla uthusen som hörde ihop med fångvaktarbostaden rivna av "misstag", samtidigt som det pågick

en utredning om begärd kulturminnesmärkning.

Som ytterligare kuriosita kan nämnas att där "fängelsedirektörens" trädgård anlades, fanns under Karlskronas tidiga år en kyrkogård, samt inom fastigheten fanns också, från sent 1600-tal, stadens första sjukhus och ett apotek "Göta Lejon". Eftersom det kan finnas rester kvar av denna tidiga bebyggelse, så borde en antikvarisk utgrävning göras på platsen.

Förslag

Att Länsstyrelsen genom bebyggelseantikvarierna omgående färdigställer utredningen avseende rubricerat ärende med begäran om byggnadsminnesförklaring, inklusive utredning av tidigare bebyggelse. Samt att fastighetsägaren åläggs att iordningställa, samt fortsättningsvis hålla byggnaderna, inklusive mur och vaktorn, i bevarandevärd skick.

Karlskrona den 2011-03-04

För Föreningen Gamla Carlskronas Stadsmiljökommitté.

Rolf Andersson

Ingemar Fredriksson